

27.49x36.25	1/3	עמוד 28	מגזין - גלובס	25/06/2015	48488296-9
מועצה איזורית שער הנגבשער הנג - 64505					

+ שנה לצוק איתן. דרור פויר בביקור בעוטף עזה (28)

שנה לצוק איתן
סיבוב בעוטף: כל שנייה קובעת

- (1) תחנת הסעות בשער הנגב. ממוגנת
- (2) גדי ירקוני: "נולדתי בנירים וגם אמות פה" (3) מגדל שמירה על הגבול. בחמאס מתאמנים (4) הנהגים במעבר הגבול. בצד הישראלי (5) מוטי מדמוני: "הקרוב הבא יבוא ואנחנו נקבל את הכול באהבה" (6) נגה גולסט: "מחזקים את החוסן הכלכלי כדי להשאיר פה את האנשים" (7) מעבר ארז. יש פעילות (8-9) סמוך לגבול והמיגונית. מקום יפה למרות הכול

איר הזמן רץ

כשישראלים

מצד אחד, האזור חווה סוג של בייבי בום. מצד שני, מספר הגירושים עלה בשיעור חריג, ובמיוחד בקהילות הקרובות ביותר לגבול. שנה לצוק איתן, וביישובי עוטף עזה מנסים להתאושש. לא פשוט כשעל כולם מוסכם שהסיבוב הבא מעבר לפינה ← דרור פויר

24.17x31.49	2/3	עמוד 29	מגזין - גלובס	25/06/2015	48488307-2
מועצה איזורית שער הנגבשער הנג - 64505					

אין לי ספק, אבל גם אין לי שום כוונה להיות קורבן. אני רוצה ליצור מציאות אחרת. אני לא יודעת מה עם הממשלה ולא ראיתי חרשות שנה, אני עושה את שלי. אנחנו נקבע את גורל המקום הזה". אני עורך לה מבחן קצר. היא באמת לא ראתה חרשות. לא היה לה מושג, למשל, על עורך קוטלר. כיף לה.

עוד לא מעט יוזמות מהסוג הזה קמו בשנה האחרונה, מספרת קוז. "אנחנו באמת מנסים לצמוח". צעירים מגיעים, מפריחים מחדש גינות קהילתיות שבישו ומחיים מועדונים שננטשו, גרעין נחל החיה את פינת החי בכפר עזה ועוד. זו ציונות אמיתית, היא אומרת. אנחנו יוצרים פה מקומות עבודה. אני לא מאמינה שאין דבר כזה שאין עבודה. הקול נהיה שקט כשאנחנו מדברים על מה שקרה לקהילות. "ראיתי הרבה רהאורגניזציה של המשפחה", היא אומרת. "הרבה משפחות נקלעו למשבר, התפרקו, אבל הרבה מאוד משפחות גם

יום שני השבוע. שקט ויפה ונקי

בעוטף עזה, האוויר חם ופריך בהתחלה כבורקס והשרות מתחרדנים להם בשמש, אדישים למתרחש. וזה בסדר גמור, כי שום דבר לא מתרחש. עוד מעט שנה לצוק איתן, איך שהזמן רץ כשישראלים.

מוטי מרמוני משמרלינג בשר בצומת אלונת, בכניסה לכפר עזה, מתחיל לארגן את היום. במלחמה הייתה פה כוורת של חיילים ועיתונאים ישראלים וורים והשיפורים נשפכו כמים. "הרווחנו יפה במלחמה", הוא אומר בחיך ומספר שהיה קשה לעמוד על המנגל כשכנו הגולנצ'יק נלחם בפנים, "אבל אני מעדיף את השקט, למרות שאני לא מאמין בו. עוד סיכוב הוא רק עניין של זמן. זה לא שלום אמיתי - הקרב הבא יבוא ואנחנו נקבל את הכול באהבה. לא נעזוב, אנחנו פה וזהו".

אני מדבר עם כל מי שאני רואה, רובם המכריע לא רוצה להצטלם או להיות מצוטט בשמו. הספיק להם תקשורת. כל מה שהם רוצים עכשיו זה שהשקט ימשיך ככה, למרות שאף אחד לא מאמין בו. כולם מקבלים את הרין: סיכוב נוסף הוא רק עניין של זמן. עזה משתרעת ממש קרוב, אבל נרמה לי שאף אחד לא מביט לכיוון. הם מפנים לה את הגב.

אני אוהב את אנשי עוטף עזה, ולא רק כי יש לי משפחה באזור. אנשים קשוחים ושכירים בו בזמן, תוצאה של כ-14 שנות שיגורים ובלגנים. רישומו של צוק איתן עוד רחוק מלהימחות פה, והוא משתרע לכל הצדדים: מצד אחד, חווה האזור סוג של בייבי בום, עשרות תינוקות נולדו. מצד שני, מספר הגירושים עלה בשיעור חריג אחר המבצע, ובמיוחד בקהילות הקרובות ביותר לגבול ואלה שספגו את מספר השיגורים והנפגעים הגדול ביותר כמו נחל עוז, נתיב העשרה ונירים. אלה גם המקומות שבהם איש לא רוצה לדבר עם עיתונאי. אנשים מסתגרים. ככה זה, אומרים לי, דבר כזה יכול או לחוק משפחה או לפרק אותה. מצד אחד, עזבו את האזור עשרות משפחות. מצד שני, עשרות משפחות אחרות הגיעו - מאזן ההגירה בשנה האחרונה חיובי בסך הכול ונכון לעכשיו אין כמעט ריחה אחת פנויה, מה שמותיר את המבקר תמה, תמיהה שרק גוברת כשהם אומרים שאין כמו איכות החיים פה. בקיבוצים גדול נפתחו הבריכות והילדים מקווים לחופש גדול נורמלי, הרבה זמן שלא היה להם אחר כזה.

רשויות הרווחה באזור מטפלות ביותר מאלף תיקים פתוחים, רובם נפגעי חרדה. בסוף השבוע אמנם פורסם כי משרד החינוך הודיע לשירות הפסיכולוגי כי "בגלל חוסר בתקציב אנו נאלצים לקצר את הקצאת הטיפולים", אולם מחאה מהירה הביאה את אנשי המשרד להקים ועדת חריגים הצפויה לאשר העברה מיידית של שלושה מיליון שקלים לסיוע נפשי לילדי עוטף עזה. תהליך מיגון המרפאות באזור רק עכשיו הסתיים. מה שעוד לא הסתיים זה הליך קבלת הפיצויים ממס רכוש.

הילדה עדיין ישנה במ"ד

הכניסה לבית הספר היסודי גנים בשער הנגב היא שדרת מיגונויות ארוכה הנראית מהצד כמונומנט היסטורי. בחלק הנתוש של בית הספר אנחנו פוגשים את לבנת קוז מכפר עזה. 11 שנה היא בקיבוץ. כמו רבים אחרים, גם עולמה הודיע בשנה שעברה. בזמן המלחמה עברה באינטל, אבל כבר לא יכלה יותר. כשהתה יחד עם ילדיה ליד עפולה (ביקרתי אותם שם בשנה שעברה) נחשפה לסדנאות בוץ וראתה איך העיסוק באמנות מנתק את הילדים מהחרדה. יום אחרי צוק איתן עזבה קוז את אינטל והקימה בבית הספר את מה שהיא מכנה "פרויקט חיי" - כל החלק הנתוש של בית הספר יהפוך לבית מלאכה גדול והילדים יוכלו "לגעת וללמוד דרך החומר". יחד עם בית הספר גיבשה תוכנית לימודים המשלבת יצירה ועיון. "שנה אחרי צוק איתן", היא אומרת, "מצאתי בתוכי כוחות חדשים להצמיח את האזור. זה הרי יקרה שוב,

"אם יהיה לנו קיץ רגוע, זה יעזור מאוד", אומרת נגה גולסט. "צוק איתן פירק פה את העסקים. מי שעמד להיפתח, לא נפתח. מי שנפתח קרוב למבצע, נסגר. המדינה לקחה את הזמן עם הפיצויים, אבל בסוף נתנה פחות או יותר"

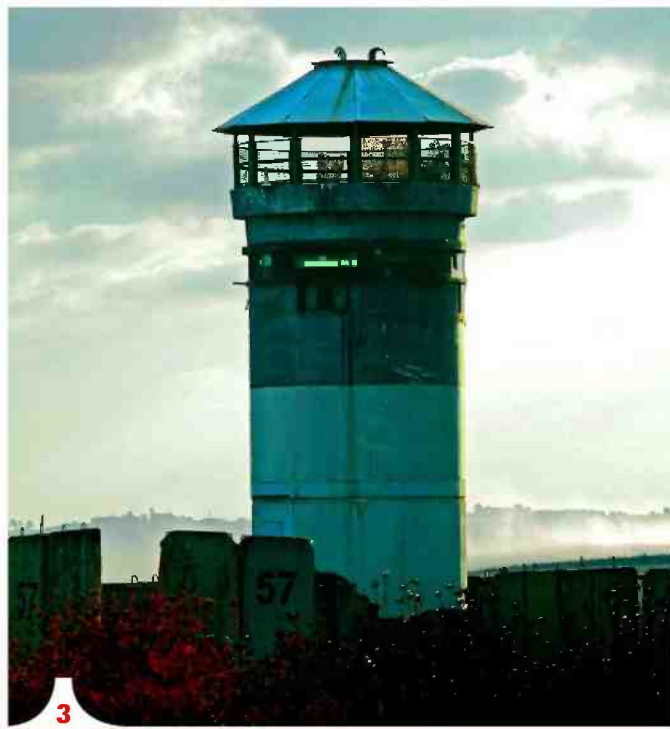
התגבשו. זו לא הייתה תקופה קלה לאף אחד. אנשים התכנסו לתוך עצמם. היה קשה לבטוח באחרים. לאט-לאט נפתחו, זה קרה בהדרגה ועדיין קורה. צוק איתן בחש את הכול מכל הכיוונים. קודם כול הילדים, יש הרבה שעדיין לא מסכימים להתרחק ממיגונויות. הילדה שלי, בת 11, עדיין ישנה במ"ד". "שנים ארוכות חיינו תחת איום, אבל צוק איתן היה שונה. החומרה, העוצמה, המנהרות בעיקר. אנשים פה רכשו עור עבה במשך השנים, אבל צוק איתן פירק הכול. הכול השתנה. זה היה מפחיר. כל-כך כעסתי". בשנת הלימודים הקרובה תיפתח התוכנית של לבנת קוז. "היום אני מרגישה שאני חיה", היא אומרת.

שלוש שניות הבדל

במועצה האזורית שער הנגב, מול מכללת ספיר, אנחנו פוגשים את נגה גולסט, מנהלת היחידה ללימודי עסקים קטנים ויוזמות - היא המנהלת והעובדת היחידה ביחידה. המועצה האזורית סובלת ממכה משונה למדי של אנפות ומגלגלים - עופות שהתנחלו בעצים שבתוך משרדי המועצה, מכל המקומות בעולם, ומסרבים להסתלק. "שום דבר לא עוזר", היא אומרת, "בדרך כלל מבריחים עופות כאלה בנזמים על קוליים, אבל האנפות האלה עברו את צוק איתן, שום רעש לא מרתיע אותן". הציפורים משמידות את העצים, צואתן בכל מקום והרעש בלתי נסבל. שאלה יהיו הצרות שלכם, אני מאחל לה. איפה אני חותמת, שואלת גולסט בחיך שלא עוזב את פניה ואנחנו נכנסים למשרדה הממוגן.

עד עכשיו התעסקנו בחוסן הנפשי, עכשיו מחזקים את החוסן הכלכלי כדי להשאיר פה את האנשים", אומרת גולסט שנולדה בנחל עוז, וכיום גרה במפלים. "עשרים שנה אני לא בנחל עוז, אבל כששואלים אותי, אני עדיין עונה שאני משם, למרות שלא אחזור לשם בהיים".

אני שואל למה, והתשובה שאני מקבל קשה להאזנה: בתה החיילת של גולסט נפגעת חרדה. בשנה שעברה לא הסכימה לחזור הביתה מהצבא,

ציולמים: רפי קוז

23.8x32.89	3/3	עמוד 30	גלובס - מגזין	25/06/2015	48488311-7
מועצה איזורית שער הנגב שער הנגב שער הנג - 64505					

הצטופפו עיתונאים במלחמה. רואים עשן ושומעים פיצוצים. החמאס מתאמן, אומרים לי. הוא מציג את זה כהתגרות בישראל, אף שהוא יודע טוב מאוד שזה לא זמן טוב להתעסק איתנו עכשיו.

ישראל מצידה נוהגת אותו דבר: הצהרות לוחמניות ופסארה קשוחה, אבל בפועל מבינה שזה זמן לגזורים, לא למקלות. אנשים יוצאים ונכנסים, גם משאיות. כך אפשר לראות גם את הכאילו כעס על ח"כ גטאס שיצא למשט. משחקים אותה עבדאי על משט, אבל בפועל חולכים לכיוון של נמל ימי בעזה. במועצה האזורית אשכול אנהנו פוגשים את ראש המועצה גרי ירקוני, הפצוע האחרון של צוק איתן. ירקוני נפצע קשה מפצצת מרגמה בשעה האחרונה למלחמה ואיבד את שתי רגליו. עכשיו הוא מתרוצץ על שתי פרוטזות ומקל במשרדי המועצה, מתעקש להכין לנו קפה עד שמתגלה שהוא לא באמת יודע איך. יש בו משהו, בירקוני זה, עוצמה מעוררת אמון ונינוחות.

יום קודם פורסם הרוח של הוועדה הבינלאומית לחקירת המבצע של האו"ם שמצאה "האשמות מבוססות לביצוע פשעי מלחמה" בידי שני הצדדים. "העולם לא מבין אותנו", אומר ירקוני, "ואפשר להבין את זה - הצד החזק והשולט אף פעם לא יכול להיראות טוב. אי אפשר לבוא על זה בטענות, למרות שאף צבא אחר לא היה נוהג כמו זה".

אנהנו בהחלט צריכים להיות זהירים, אבל לא פחות מכך - להגן על התושבים".

"נולדתי בנירים וגם אמות פה", אומר ירקוני, "בשאיפה שזה יהיה מוות טבעי. שמע, זה המקום הכי יפה במזרח התיכון. 14 שנה חיינו פה תחת איום מתמיד וחייבים לפתור לנו את זה. אנהנו חייבים להיות מסוגלים לעבד את השרות שלנו, לגדל את הפרות שלנו, להיות מועצה מייצרת - זו החובה הראשונה של המדינה לאזור, לספק לנו את זה. חוינו פה מכה כלכלית אנושה, המון התמוטטו ורבים לא הצליחו להתאושש. סבלנו פה".

ההגירה החיובית לאזור - רובה בנים חוזרים, אבל גם עשרות משפחות חדשות שמילאו את מקומם של העוזבים, ויותר מכך - לא מספקת אותו. הוא רוצה עוד. "צריך לפתח, לתת מענקים, לסבסד את הדיורות. יש לנו בעיה גדולה עם ההטבות, זו החלטה ולא חוק כך שאפשר לבטל אותה כל שנה. איך אני אמור לשכנע משפחה להגיע במצב כזה? אני רוצה להיות מסוגל לספק להם בית של מאה מטר ב-350 אלף שקלים. כרגע אין לי דירה אחת פנויה בכל המועצה - יותר אנשים רוצים לבוא ואין לי איפה לשים אותם. יש לנו חינוך מצוין, זה חשוב, אבל לא מספיק. חייבים להפוך את עזה לאיום שאפשר להיות איתו. הרי גם בתל אביב ובירושלים יש חוסר ביטחון. צה"ל חייב להגן עלינו - והוא יכול. אין לי ספק, גם אנהנו למדנו: אם יש מלחמה לא חייבים להישאר, אפשר לסגת קצת ולחזור. לא יקרה כלום".

"שנה אחרי צוק איתן" מצאתי בתוכי כוחות חדשים להצמיח את האזור, אומרת לבנת קוש (בצילום). "זה הרי יקרה שוב, אין לי ספק, אבל גם אין לי שום כוונה להיות קורבן. אני רוצה ליצור מציאות אחרת. אנהנו נקבע את גורל המקום הזה"

מובטלים. אני צריך מאתיים שקל, הוא אומר, אבל יש לי רק ארבעים ואני מחכה לטרמפ. הוא מבקש כסף מהנהגים הישראלים שמחכים בסככה - ממזרח ירושלים, מרהט, מבאר שבע - אבל הם לא נותנים לו. "כולם שקרנים", הם אומרים לי, "יש להם מלא כסף, תאמין לי". סע באוטובוס, הם צועקים עליי.

מלבד האיש הזקן ועוד בחור צעיר שממלמל בעברית שהוא לא יודע עברית, העזותים לא רוצים לדבר איתי. איך הם, אני שואל את הנהג רפעת מרהט. "וואללה, עייפים אלה. נכנסים לאוטו וישנים לא מדברים מילה", הוא אומר. חבריו מאשרים את הרושם.

גם פה כולם מסכימים שיהיה עוד סיבוב, זה רק עניין של זמן. "הכול קוסמטיקה", אומר מוחמד מירושלים, "אבל למה? כולם רק רוצים להיות. תן להם לעבוד ותראה שהכול יהיה בסדר". נכון, אני אומר, אבל אפשר להבין גם את הצד הישראלי שמקשה על הכניסה, קשה לסמוך עליהם.

"למדתי פיזיקה", אומר הנהג, "וחיכוך תמיד עושה ניצוץ. סוף פסוק". כל הנהגים, אף שהם פלסטינים בהגדרתם, מרברים בלשון שני רבים כשאנהנו מדברים על הסכסוך. "אנהנו" "ניתן" ו"שלנו" זה ישראל, לא פלסטין ולא עזה - זה הם". למעט הזהות הלאומית - רבר חשוב מאוד, אין ספק, אבל חשוב פחות מהחיים עצמם - את צוק איתן הם חוו כישואלים. העזתי הזקן ממשיך לבקש כסף וכולם ממשיכים לא לתת לו.

"מכה כלכלית אנושה"

אנהנו ממשיכים בסיבוב. למרות הפצרות חוזרות ונשנות, אנשים מנתיבי העשרה ומנחל עוז ממשיכים לעמוד בשתיקתם. תבין אותנו, אומרת לי אחת. לא רק שאני מבין, אני אומר, במקומכם הייתי עושה אותו דבר. "אנהנו רק רוצים שיעזבו אותנו קצת בשקט, לא בא לנו שוב לדבר על ההרוגים שלנו, על הילדים החרדים ועל הפרנסה שנהרסה", אומר לי אחר. נוסעים להשקיף על עזה מאחת הגבעות שעליהן

ובפעם היחידה שבכל זאת הגיעה, הייתה אזעקה והילדה נכנסה למצב קטטוני. סליחה שאני שואל, אני שואל, אבל מה ההבדל בין נחל עוז למפלסים. "ההבדל הוא שלוש שניות", אומרת גולסט. "האזעקה מאפשרת לה לחיות. בנחל עוז אין אזעקה, רק שריקה". בנה עדיין מתגורר בממ"ד. להבדיל מהבת, היא מספרת, הוא מרחיק כמו ענק. לא רוצה טיפול, לא רוצה לדבר.

מה מצב הרוח?

"היה מאוד קשה. המון לחץ, גירושים, ריבים, אבל בחודשיים-שלושה האחרונים יש התעוררות. אנשים מחייכים שוב. יומים פונים ועסקים נפתחים. לא כולם יצאו מזה, לא כולם שרדו את זה וכולם עדיין סוחבים את הגיבנת. אם יהיה לנו קיץ רגוע, זה יעזור מאוד. צוק איתן פירק פה את העסקים. מי שעמד להיפתח, לא נפתח. מי שנפתח קרוב למבצע, נסגר. המדינה לקחה את הזמן עם הפיצויים, אבל בסוף נתנה פחות או יותר".

איזה סוג של עסקים נפתחים בשער הנגב?

"195 יומים פעילים רשומים אצלי. פה יש פחות תיירות, אבל יש הרבה מאוד מטפלים אלטרנטיביים, מעסים וכיוצא בזה, ולכולם יש עבודה. כולנו פה זקוקים לטיפול ולהרגעה. יש גם המון עסקים שנפתחו בזכות צוק איתן, הרבה יוזמות חברתיות, הרבה עסקים של הורים וילדים".

איך אפשר להיות יום במצב כזה של חוסר ודאות תמידי?

"יום תמיד חי במצב של חוסר ודאות תמידי", עונה גולסט, "והוא תמיד אופטימי בלי קשר למציאות. החשש נמצא תמיד. החמאס", היא משנה פתאום נושא, "לא מצטייד לתחשתנו, ולא ייכנס לעוד הרפתקה, ובכל מקרה הוא עדיף על האלטרנטיבה. דאעש".

כאילו שהיה חסר לאנשים פה ממה לחשוש, עכשיו יש להם גם את דאעש. לא מעט אמרו לי פה ש"לחמאס כבר התרגלנו, אבל אם יבוא דאעש, לא נישאר". גולסט מחייכת: "אני מחליטה להישאר פה כל יום מחדש. טוב לי. ואני לא עושה שום דבר שלא טוב לי".

רמאללה, באר שבע

שעת צהריים. השמש יוקדת ואנהנו נוסעים למעבר ארו. למרות ההצהרות הלוחמניות של הממשלה, המעבר פתוח ויש פה חיים. אנשים יוצאים ונכנסים, הרוב כאלה שזקוקים לטיפולים רפואיים בישראל, אבל גם לא מעט פועלים. מיניבוסים של הסעות מחכים להם בכניסה.

"רמאללה, רמאללה", צועק אחד. "באר שבע, באר שבע", עונה חברו, וכך הלאה. אני יושב איתם בסככה. בהתחלה אף אחד לא מדבר איתי, אבל בסוף הם נפתחים. רמדאן עכשיו ואני מרחם עליהם קצת, לא קל לצום בחום הזה. אדם מבוגר מבית לאהיה מצפון הרצועה שנכנס לקבל טיפול ברגליו, מספר שאין עבודה ואין מה לאכול. כולם

בית הספר היסודי בשער הנגב. שורות מיגוניות ארוכה בכניסה

